

αφηγήματα

Ο Παναγιώτης Αγγελόπουλος γεννήθηκε το 1991. Σπούδασε στο Χάρβαρντ, το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών και το Πανεπιστήμιο του Σικάγου. Εργάζεται στην Αθήνα

Ο Κυριάκος Χαρίτος γεννήθηκε το 1977 στη Χαλκίδα, μεγάλωσε στην Αυστραλία, σπούδασε στην Αθήνα και στην Αγγλία. Έχει τιμηθεί με το Κρατικό Βραβείο Παιδικής Λογοτεχνίας

Παναγιώτης Αγγελόπουλος - Κυριάκος Χαρίτος Ανάμεσα σε θύελλες και προσευχές

Δύο υβρίδια τρυφερότητας συναντιούνται σε μικρές, πυκνές αφηγήσεις που ταξιδεύουν ανάμεσα στη μνήμη και την πίστη, φωτίζοντας το αθέατο βάθος της καθημερινότητας

ΓΡΑΦΕΙ Ο ΓΙΩΡΓΟΣ ΙΚΑΡΟΣ ΜΠΑΜΠΑΣΑΚΗΣ

Αναμένοντας, μεταξύ άλλων, το νέο βιβλίο του Παναγιώτη Αγγελόπουλου, ξαναδιάβασα το πιο πρόσφατό του, το *Σώσε τη θύελλα* (εκδ. Ικαρος) και θαύμασα πάλι την ηδεία άνεση της γραφής του που αντλεί από τη μελωδία των φράσεων του Μαρσέλ Προυστ, την ποιητική ακρίβεια του Ευγένιου Αραντίσκι και τους λεπταίθρητους τρόπους του Ρολάν Μπαρτ, διασφαλίζοντας πάντως το δικό του, ιδιαίτερο ύφος, ένα ευπρόσδεκτο υβρίδιο που κυμαίνεται ανάμεσα στο δοκίμιο, το χρονικό, και τις αναμνηστικές της μνημοσύνης.

Διαρθρωμένο σε δώδεκα μέρη – ένας ενιαυτός ή οι δύο πλευρές ενός δίσκου 33 στροφών; – το *Σώσε τη θύελλα* κινείται ανάμεσα στη Σεούλ και το Αμβούργο, τη Ζυρίχη και τη Βέρνη, το Κάιρο και το Κολωνάκι, την Κυψέλη και την Κέρκυρα, επιτρέποντας στον συγγραφέα να αναπολεί και να ρεμβάζει, να επισμαίνει και να περιγράφει, να αναμνησκατεί και να θαυμάζει. Και βέβαια, όπως κάθε δημιουργός που αεθείται τις πρώτες ύλες του, να ονειρεύεται.

«Οι δρόμοι στα όνειρά μου», διαβάζουμε στη σ. 10, «ήταν σιγμοειδείς, με τις ήπιες ή απότομες στροφές τους να θυμίζουν τις διακυμάνσεις των αξιών των μεταλλευμάτων και των υγρών καυσίμων» οι συναισθηματικοί μου κλυδωνισμοί, παίρνοντας τη συμβολική μορφή της αργής εξύψωσης του προσώπου μου στον ουρανό ή του απότομου γκρεμίσματος ενός αποκαμιμένου σώματος στη θάλασσα, παρέπεμψαν στην πορεία μιας εξαιρετικά ευμετάβλητης μετοχής».

Ο Αγγελόπουλος φανερώνει ευφυώς τις οφειλές του, εκθέτει τη σκευή του, παραπέμπει στον Φρίντριχ Ντύνεματ και στον Ζωρζ Μπατίιχ, στον Βίνφριντ Γκέοργκ Ζέμπλιντ και στον Μάλκολμ Λούουρι, στον Ιταλό Σβέβο και στον Μαρσέλ Σβομπ. Οι πόλεις γίνονται οι μούσες του, οι περιπλανήσεις στον χώρο καθίστανται εκδρομές στον χρόνο, το αστικό τοπίο και της θάλασσας οι ρυθιώσεις προσφέρονται για ποιητικές εκλάμψεις και μαρμαρυγές, ενώ ένας βελουδινοσ ερωτισμός διατρέχει τις 84 σελίδες αυτού του κομψοτεχνήματος.

«Τη Μεγάλη Παρασκευή», γράφει στη σ. 70 ο Παναγιώτης Αγγελόπουλος, «οι φωνές των χελιδονιών από κοινού με το θωπευτικό φως που έλουζε τους νάρκισσους και με το εφήμερο άρωμα των υακίνθων και των λεμονοσθάν γαλιεύουν την οδύνη δίκες να εξουδετερώσουν την εστία της τουναντίου, την αναξωπύρωνα».

Με 26 έξοχες μινιατούρες συνθέτει ο Κυριάκος Χαρίτος έναν αίνο στην ανθρωπιά, την ποίηση και την αγάπη. Το βιβλίο *Γράμματα στην Παναγιά* (εκδ. Πατάκης) έρχεται να μας υπενθυμίσει αξίες που συχνά η λογοτεχνία

τις αποφεύγει, ενδοχομώως θεωρώντας ότι είναι παρωχημένες ή φοβούμενη μην τυχόν χαρακτηριστεί αφελής, ακόμα και μελό.

Κι όμως, ο Χαρίτος εμμένει σε αυτές τις αξίες, επιδέξια παραπέμποντας σε ένα τέχνασμα του Τζορτζ Στάινερ και παρουσιάζοντάς μας σπαράγματα που ανακαλύφθηκαν σε μια περγαμηνή και απευθύνονται από τον Ιησού στη Θεοτόκο και ιστορούν την απομάκρυνσή του στην έρημο, τις συναντήσεις του εκεί, τη διαδρομή του προς την συγκρότηση της προσωπικότητάς του, τη θητεία του στη σιωπή προκειμένου να βρει τις ταυρατές λέξεις, τη μύχια φωνή του.

Βεβαίως, πρόκειται ουσιαστικά για τη λογοτεχνική διαδρομή του ίδιου του Κυριάκου Χαρίτου, τη συγκρότηση της δικής του προσωπικότητας και κοσμοθεωρίας που απαρτίζεται ακριβώς από την ποίηση της αγάπης και την αγάπη της ποίησης, την υπέρβαση του χρόνου και του θανάτου μέσα από τη γραφή.

«Πρέπει να βρω τη γλώσσα, μανά», γράφει προγραμματικά στη σ. 39. «Πρέπει να βρω μια γλώσσα που δεν θα έχουν ξανακούσει οι άνθρωποι. Εγώ τις λέξεις ήρθα να αναστήσω».

Αν καταφέρω και αναστήσω τις λέξεις, μπορώ να σηκώσω και το σώμα τους από το κόμα».

Διόλου τυχαίο το ότι ο Χαρίτος (όπως και ο Αγγελόπουλος, θυμίζω) κατάγει, και αντλεί, από την ποίηση. Αξίζει να τονίσω ότι πεζογράφος όπως ο Ρομπέρτο Μπολάνιο και ο Βλαντιμίρ Ναμπόκοφ, ο Γιώργος Ιωάννου και ο Κώστας Ταχτσής εκκίνησαν θητεύοντας στην ποίηση. Κατέχουν έτσι τις τεχνικές της μελωδικής πυκνώσης, ενώ επιτυγχάνουν τολμηρούς συνδυασμούς λέξεων ώστε να προκαλούνται σπινθήρες δεκτικότητας στον νου του αναγνώστη.

Ο Χαρίτος συνθέτει και αυτός ένα κοιμφοτέχνημα που, όπως αυτό του Αγγελόπουλου, ερείδεται στο καθημερινό, στο φαινomenικά τετριμμένο, στο σχεδόν τίποτα, όπως έλεγε ο φιλόσοφος Μαξ Στρίνερ, προκειμένου να το εννοημάτωσει, να το διαυγάσει, να μας το κοινωνήσει ως κάτι πολυτίμητο, κάτι που κακώς μας διαφεύγει. Η φιλοσοφία του εστιάζει στο απαραίτητο, συγγενεύοντας με αυτόν του Γιώργου Ιωάννου, αλλά και του Χριστού Βακαλόπουλου, ιδίως αφότου ανακάλυψε το θάλασπος του Αλέξανδρου Παπαδιαμάντι.

Με συνεπώς η λιτότητα αυτού του βιβλίου, η λεπταίσθησή του και η μουσικότη του. Σύντομες φράσεις που μιλάνε για την αγωνία και την αμφιβολία, για τη σοφία που έρχεται μέσα από την κόπωση και την εκούσια καταφυγή στη μοναξιά και στη σιωπή, για τη χαρά και για τη γαλήνη, για την αγάπη και για την πίστη. Η δωδεκάτα επιστολή στην Παναγιά συντίθεται από δεκατέσσερις όλες κι όλες λέξεις και είναι για μένα ένα λογοτεχνικό θαύμα, μια λιτρωτική προσευχή.

Ίδου: «Εφαγα προχθές ένα κεράσι, μανά. Ένα τόσο θα μικρό κεράσι. Και είπα, να... Πιστεύω».

Παναγιώτης Αγγελόπουλος **ΣΩΣΕ ΤΗ ΘΥΕΛΛΑ**
Εκδ. Ικαρος 2023, σελ. 88
Τιμή 9 ευρώ

Κυριάκος Χαρίτος **ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΠΑΝΑΓΙΑ**
Εκδ. Πατάκης 2025, σελ. 120
Τιμή 10 ευρώ

Ο Γιώργος Ικαρος Μπαμπασιάκης είναι συγγραφέας και μεταφραστής